

СТАНОВИЩЕ

От: проф. д-р Емил Георгиев Константинов, Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, научна специалност: международно право

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6. Право, докторска програма „Международно право“ в Университета за национално и световно стопанство

Основание: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1366/28.05.2026 г. на Ректора на УНСС

Автор на дисертационния труд: Екатерина Чуракова

Тема на дисертационния труд: „Analysis of International Legal Consequences of the Disappearance of the Territories of States“ („Анализ на международноправните последици от изчезването на териториите на държави“)

1. Информация за дисертанта

Представеният дисертационен труд е разработен от Екатерина Чуракова, докторант в докторска програма „Международно право“ към Юридическия факултет на УНСС, Катедра „Международно право и право на Европейския съюз“, под научното ръководство на проф. д-р Диана Ковачева. От приложените материали се установява, че докторантът е подготвил самостоятелно, системно и целенасочено научно изследване по една от най-новите и сложни проблематики на съвременното международно право – международноправните последици от възможното изчезване на териториите на държави вследствие на климатичните промени.

Участието на дисертанта в процедурата е допуснато след извършена оценка за съответствие с минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ. Видно от представения протокол на научното жури, Екатерина Чуракова е допусната до оценяване на дисертационния труд и до публична защита. Тази обстоятелство е съществено, тъй като показва, че представените материали са преминали предварителна академична проверка и отговарят на формалните изисквания за развитие на процедурата.

2. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд е посветен на темата „Analysis of International Legal Consequences of the Disappearance of the Territories of States“. Темата е изключително актуална и с нарастващо значение за международното право, международните отношения и политиката на устойчиво развитие. Повишаването на морското равнище, ерозията на крайбрежните територии и екзистенциалната заплаха за малките островни развиващи се държави поставят въпроси, които класическата международноправна доктрина не е разглеждала в достатъчна степен. Държавата традиционно се свързва с определена територия, постоянно население, правителство и способност да влиза в отношения с други държави. Когато обаче територията на една призната държава

физически изчезва или става необитаема, международното право се изправя пред качествено нова ситуация.

Трудът е с общ обем 214 страници, като основният текст обхваща 197 страници. Изследването е структурирано в увод, четири глави, заключение и библиография. Използвани са значителен брой доктринални източници, международноправни актове, съдебна практика, документи на международни организации и релевантни материали от практиката. Посочени са 231 бележки под линия, което свидетелства за добра изследователска дисциплина и за сериозна работа с източниците.

Първата глава разглежда международноправното значение на държавната територия и причините за нейното потенциално изчезване. Втората глава анализира последиците за държавността и международноправната правосубектност. Третата глава е насочена към правните и хуманитарните последици от потапянето на държави и климатичната миграция. Четвъртата глава разглежда международноправни методи за справяне със загубата на държавна територия, включително изкуствени острови, договорни решения, детериториализирана държавност, правителство *ex situ*, дигитална държавност и други предложения *de lege ferenda*.

Тази структура е логична и последователна. Тя позволява на автора да премине от теоретичното значение на територията през правните последици от нейното изчезване към проблемите на населението и към възможните правни решения. С оглед предмета на изследването това е удачен подход, защото темата изисква едновременно теоретичен, нормативен, практически и прогностичен анализ.

Като положителна страна следва да се отбележи, че трудът не разглежда климатичните промени само като външен фон, а ги поставя в сърцевината на международноправния анализ. Така изследването показва, че международното право трябва да реагира не само на традиционни форми на териториална промяна, каквито са цесията, анексията, правоприемството или разпадането на държави, но и на нови ситуации, при които физическата основа на държавата може да бъде поставена под въпрос от природни и антропогенни процеси.

Изложението е написано в добър академичен стил и следва ясно разграничение между отделните проблемни кръгове. Авторът не се задоволява с описателен подход, а формулира аргументирани правни изводи. Особено важно е, че са проследени както класическите постановки на международното право, така и новите доктринални предложения, свързани с продължаването на държавността без класическа териториална основа.

Първата глава има важно въвеждащо значение, защото поставя територията не само като географска даденост, а като юридическа предпоставка за упражняване на суверенитет, юрисдикция и международноправна отговорност. Този анализ е необходим, тъй като без ясно разбиране за функцията на територията не може да се оцени и мащабът на правния проблем, който възниква при нейното изчезване.

Втората глава има особена доктринална стойност, тъй като разглежда последиците от загубата на територия за самото съществуване на държавата. Авторът правилно

представя напрежението между класическата теза за необходимостта от територия и погъвкавите концепции за запазване на международноправната правосубектност при продължаващо признание, съществуващо население и функциониращи институции. Това е един от най-съществените проблеми на труда.

Третата глава разширява анализа към човешкото измерение на проблема. В нея се разглежда статутът на лицата, разселени поради климатични промени, както и ограниченията на съществуващото бежанско право. Този подход е особено ценен, защото поставя в центъра на международноправната дискусия не само държавата като правен субект, но и човека като носител на права, идентичност и гражданска принадлежност.

Четвъртата глава има ясно изразен приложен характер. В нея са разгледани възможни решения, които са едновременно правно смели и практически ориентирани. Дискутирането на изкуствени острови, териториален наем, *ex situ* управление, дигитална държавност и международно признание показва, че авторът търси не само установяване на проблеми, но и възможни пътища за тяхното преодоляване. Именно това придава на изследването завършеност.

3. Актуалност, теоретична и практическа значимост

Актуалността на дисертацията е несъмнена. Климатичните промени вече не са само екологичен проблем. Те придобиват измерения на международна сигурност, защита на правата на човека, миграция, международноправна отговорност и стабилност на международния правен ред. Малдивите, Тувалу, Кирибати и Науру са примери за държави, които могат да се окажат в положение, при което значителна част от територията им или цялата им територия става необитаема или изчезва. Това поставя въпроси за продължаването на държавността, запазването на гражданството, участието в международни организации, действието на договорите, морските права и правното положение на населението.

Теоретичната значимост на труда се състои в това, че той поставя под критичен анализ класическите представи за държава, територия, суверенитет и международноправна правосубектност. Дисертацията убедително показва, че традиционните критерии за държавност не дават достатъчно ясен отговор при физическо изчезване на територията поради природни и климатични процеси. В този смисъл трудът има принос към обсъждането на бъдещото развитие на международното право и към адаптирането на неговите основни институти към нови реалности.

Практическата значимост е също очевидна. Авторът не се ограничава само с констатиране на празноти в правото, а разглежда възможни решения: замразяване на изходните линии и морските зони, признаване на детериториализирана държавност, правителство *ex situ*, дигитална държавност по модела на Тувалу, договорни механизми за наем или придобиване на територия, както и различни форми на международно и регионално сътрудничество. Тези предложения са полезни не само за теорията, но и за държави, международни организации и експерти, които работят по въпроси на климатична миграция, морско право и защита на населението.

Темата има и ясно изразено хуманитарно измерение. В центъра на правния анализ стоят не само държавите като субекти на международното право, но и хората, които могат да загубят своите домове, политическа общност, гражданска връзка и традиционни механизми за закрила. В този смисъл дисертацията успешно съчетава институционалната перспектива на международното публично право с правозащитния подход, характерен за съвременната международноправна наука.

Съществена заслуга на автора е, че темата е поставена не като хипотетична правна екзотика, а като реален и нарастващ проблем. Това придава на труда убедителност и обществена значимост. Международното право винаги се е развивало под натиска на нови факти, а настоящото изследване показва именно такава ситуация, в която фактите на климатичната промяна изискват развитие на правните понятия.

Особено значение има и обстоятелството, че разглежданият проблем е интердисциплинарен, без това да размива правния фокус на труда. Авторът използва климатични прогнози и данни за морското равнище не като самостоятелна природонаучна тема, а като предпоставка за международноправна оценка. Това е правилен подход, защото правото трябва да отчита реалността, но да запази собствената си методологична логика.

Темата е важна и за българската международноправна наука. Въпросите за изчезващите държави, климатично обусловената миграция и запазването на морските права все още не са достатъчно разработени в българската правна литература. Ето защо трудът има значение не само като индивидуално докторско изследване, но и като принос към въвеждането на нова проблематика в националната научна дискусия.

4. Методология и изпълнение на поставените цели и задачи

Използваната методология е подходяща за характера на изследването. Дисертантът прилага нормативноправен анализ, сравнителноправен метод, доктринален подход, историко-правен анализ, прогностичен метод и казусен анализ. Тази комбинация е необходима, тъй като проблемът за изчезващите територии не може да бъде решен чрез един-единствен метод. Той изисква анализ на позитивното право, на съдебната практика, на *soft law*, на държавната практика, на прогнозите за климатичните промени и на конкретните случаи на уязвими островни държави.

Положителна оценка заслужава включването на казуси като Тувалу, Кирибати, Малдиви и Науру. Чрез тях трудът придобива конкретност и избягва опасността да остане само на равнище абстрактна доктринална дискусия. Авторът ясно осъзнава, че международното право се развива не само чрез общи принципи, но и чрез реакция на конкретни исторически и политически ситуации.

Поставените цели и задачи са изпълнени в значителна степен. Дисертантът разглежда значението на територията като конститутивен елемент на държавността, анализира приложимостта на действащите международноправни норми, поставя въпроса за правния статус на разселеното население, обсъжда възможността за безгражданство и формулира предложения за развитие на международното право. В

резултат трудът постига баланс между анализ на действащото право и предложения *de lege ferenda*.

Методологично трудът е изграден върху достатъчно широка основа. Нормативноправният анализ е съчетан с доктринален преглед, сравнителни наблюдения и изследване на конкретни казуси. Това е особено важно, защото по разглежданата проблематика липсва еднозначно установена съдебна практика и липсва кодифицирана международноправна рамка. Именно при такива теми способността да се работи с различни видове източници е показател за научна зрелост.

Дисертантът демонстрира добра ориентация в международноправната литература и в материалите на международни организации. Използването на документи на ООН, на актове от областта на морското право, на материали, свързани с климата, както и на доктрина относно държавността и миграцията, позволява темата да бъде разгледана многоаспектно. Това е важна предпоставка за убедителността на изводите.

5. Оценка на научните и научно-приложните резултати и приноси

Научните и научно-приложните резултати на дисертацията са значими. Сред тях следва да се открие систематизирането на международноправните проблеми, които възникват при потенциалното изчезване на територии на държави. Авторът правилно свързва този проблем не само с морското право и правото на околната среда, но и с общата теория на държавността, международноправната правосубектност, правата на човека, бежанското право и международната отговорност.

Приносен характер има и разглеждането на въпроса дали държавността може да продължи да съществува при липса на физическа територия. Дисертантът представя различните доктринални позиции и извежда необходимостта от по-гъвкави международноправни подходи. Особено ценно е, че изследването не приема механично нито класическата теория, нито най-иновативните предложения, а ги поставя в сравнителен и критичен контекст.

Научно-приложен принос представлява анализът на възможните механизми за запазване на суверенитета и международноправната правосубектност: замразяване на морските зони, признаване на правителство *ex situ*, дигитална държавност, договорни решения, регионално сътрудничество и защита на диаспората. Тези предложения имат значение за бъдещи международни преговори и за развитието на нови правни инструменти.

Оценявам положително и вниманието към статута на разселеното население. Дисертацията показва, че съществуващото бежанско право не предоставя достатъчна защита на лицата, разселени поради климатични промени, и че е необходимо развитие на специални механизми за защита на гражданството, политическите права, социалните права и човешкото достойнство.

Приносът на труда се проявява и в ясното извеждане на връзката между климатичните промени и международната сигурност. Изчезването на територии на държави не е само въпрос на екологична адаптация. То може да доведе до масова миграция, до спорове за морски ресурси, до проблеми с гражданството, до изменение на

международни договорни отношения и до сериозни предизвикателства пред международните организации. Авторът правилно поставя тези въпроси в обща аналитична рамка.

От значение е и обстоятелството, че трудът има превантивна насоченост. Международното право не бива да реагира единствено след настъпването на кризата. Анализът на възможни бъдещи сценарии и на правни механизми за предварително действие представлява важен елемент от научната стойност на изследването. В този смисъл дисертацията има потенциал да бъде полезна и за разработване на политики.

6. Оценка на публикациите и автореферата

По темата на дисертацията са посочени три публикации: „Държавността на потапящите се островни държави в международното право: трайна или не?“ в *New Legal Journal*, 2025, No. 6 (48); „Международноправен анализ на последиците от изчезването на държавна територия вследствие на климатичните промени“ в *Young Researcher, Jurisprudence*, 2025, No. 26 (577); и „Анализ на международноправните подходи към изчезването на територии на островни държави, причинено от климатичните промени“ в *New Legal Journal*, 2025, No. 6 (48). Тематично публикациите са пряко свързани с дисертационния труд и свидетелстват за разпространение на основни резултати от изследването в научната литература.

Авторефератът отразява коректно съдържанието, структурата, целите, задачите, методологията, основните резултати и приносите на дисертацията. Той позволява на читателя да придобие достатъчна представа за предмета, подхода и основните изводи на изследването. Авторефератът е изготвен в съответствие с предназначението си и представя обобщено, но достатъчно ясно съществените елементи на дисертационния труд.

Публикациите показват, че дисертантът е започнал да въвежда резултатите от изследването в научен оборот. Те обхващат ключови аспекти на дисертацията – държавността на потапящите се островни държави, последиците от изчезването на държавна територия и международноправните подходи към този феномен. Това тематично съответствие между дисертацията и публикационната активност заслужава положителна оценка.

В публикациите се вижда последователност на научния интерес и стремеж към разглеждане на темата от различни гледни точки. Това е важно, защото при дисертационните трудове публикациите не следва да бъдат формално допълнение, а естествено продължение на изследователската работа. В случая те изпълняват именно такава функция и подкрепят извода, че докторантът е работил системно по избраната проблематика.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Към дисертационния труд могат да бъдат отправени няколко меки препоръки, които не променят положителната ми оценка. Първо, при бъдеща публикация на труда би било полезно още по-ясно разграничаване между действащото международно право

de lege lata и предложенията за бъдещо развитие de lege ferenda. Това би направило изложението още по-прегледно за читатели, които не са специалисти в темата.

Второ, някои от сравнителноправните казуси, особено свързаните с регионалната практика в Тихоокеанския регион, могат да бъдат доразвити в самостоятелни бъдещи изследвания. Този въпрос е толкова богат, че заслужава допълнителен анализ на политическите, културните и институционалните измерения на предложените правни механизми.

Трето, в бъдещи публикации би могло да се постигне още по-голяма терминологична прецизност при използването на понятия като „детериториализирана държавност“, „дигитална държавност“, „плаващ суверенитет“ и „климатично разселени лица“. Тези понятия са нови, развиващи се и сами по себе си представляват предмет на доктринален спор. Подобна доработка би засилила приложимостта на резултатите извън рамките на дисертационния труд.

Тези бележки имат препоръчителен характер и не поставят под съмнение научната стойност на изследването. Те по-скоро очертават възможности за бъдеща работа на автора, включително за подготовка на монография или серия от статии по отделни аспекти на темата.

Общото ми впечатление е, че евентуалните слабости са свързани преди всичко с мащаба и новостта на темата, а не с недостатъци на изследователския подход. При толкова динамична проблематика е неизбежно част от изводите да останат отворени за бъдещо развитие, особено предвид очакваните становища, решения и политически инициативи на международната общност.

8. Заключение

Въз основа на изложеното давам изцяло положителна оценка на дисертационния труд на Екатерина Чуракова. Трудът е актуален, самостоятелен, добре структуриран и научно обоснован. Той показва задълбочена осведоменост по проблематиката, добро владение на международноправния инструментариум и способност за критичен анализ на сложни и нововъзникващи правни явления.

Дисертантът се е справил успешно с поставената тема. Изследването има както теоретична, така и практическа значимост. То допринася за развитието на международноправната доктрина относно държавността, суверенитета, територията, морските права, климатичната миграция и защитата на населението на изчезващи държави. Представените публикации и авторефератът съответстват на съдържанието на дисертацията и подкрепят положителната оценка за научната дейност на докторанта.

Като имам предвид качествата на дисертационния труд, постигнатите научни и научно-приложни резултати, актуалността на темата, използваната методология, приносите на изследването и съответствието с изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, убедено давам положително становище.

Предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Екатерина Чуракова образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални,

стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, докторска програма „Международно право“ в Университета за национално и световно стопанство.

Считам, че дисертационният труд отговаря на изискванията за научна самостоятелност, актуалност, приносност и практическа приложимост, които се очакват от труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Поради това подкрепям присъждането на посочената образователна и научна степен.

Обобщено, трудът демонстрира, че дисертантът притежава необходимата теоретична подготовка, умения за работа с международноправни източници и способност да формулира собствени изводи по сложна и перспективна тема. Налице е ясно разбиране за връзката между класическите принципи на международното право и новите глобални предизвикателства, породени от климатичните промени. Това прави изследването не само актуално към момента на защитата, но и полезно за бъдещи научни дискусии и практически решения.

С оглед на всичко изложено, окончателната ми оценка е положителна. Дисертационният труд има качествата на завършено научно изследване, което заслужава да бъде прието като основание за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

Дата: 20. 6. 2026..... г.

Място: София.....

Подпис:
(проф. д-р Емил Георгиев Константинов)

OPINION

From: Prof. Dr Emil Georgiev Konstantinov, Varna Free University ‘Chernorizets Hrabar’, academic discipline: international law

Re: doctoral thesis for the award of the academic and scientific degree of ‘Doctor’ in professional field 3.6. Law, doctoral programme ‘International Law’ at the University of National and World Economy

Reason: participation as a member of the academic jury for the defence of the doctoral thesis in accordance with Order No. 1366 of 28 May 2026 of the Rector of the University of National and World Economy

Author of the doctoral thesis: Ekaterina Churakova

Thesis topic: ‘Analysis of International Legal Consequences of the Disappearance of the Territories of States’

1. Information about the doctoral candidate

The submitted doctoral thesis was prepared by Ekaterina Churakova, a doctoral student on the ‘International Law’ doctoral programme at the Faculty of Law of the University of National and World Economy (UNWE), Department of International Law and European Union Law, under the academic supervision of Prof. Dr Diana Kovacheva. The attached materials show that the doctoral candidate has independently prepared a systematic and focused piece of academic research on one of the most recent and complex issues in contemporary international law – the international legal consequences of the possible disappearance of state territories as a result of climate change.

The doctoral candidate’s participation in the procedure was approved following an assessment of compliance with the minimum national requirements under Article 2b, paragraphs 2 and 3, of the Law on Academic Research and Scientific Activity in the Republic of Bulgaria. As evident from the minutes of the academic jury, Ekaterina Churakova has been admitted to the assessment of her doctoral thesis and to its public defence. This is a significant point, as it demonstrates that the submitted materials have undergone a preliminary academic review and meet the formal requirements for the procedure to proceed.

2. General description of the doctoral thesis

The thesis is devoted to the topic ‘Analysis of the International Legal Consequences of the Disappearance of States’ Territories’. The topic is highly topical and of growing significance for international law, international relations and sustainable development policy. Rising sea levels, the erosion of coastal territories and the existential threat to small island developing states raise questions that classical international legal doctrine has not adequately addressed. A state is traditionally associated with a defined territory, a permanent population, a government and the capacity to enter into relations with other states. However, when the territory of a recognised state physically disappears or becomes uninhabitable, international law is confronted with a qualitatively new situation.

The thesis comprises a total of 214 pages, with the main text covering 197 pages. The study is structured into an introduction, four chapters, a conclusion and a bibliography. A significant number of doctrinal sources, international legal instruments, case law, documents of international organisations and relevant practical materials have been utilised. There are 231 footnotes, which attests to sound research discipline and a thorough engagement with the sources.

The first chapter examines the significance of state territory under international law and the reasons for its potential disappearance. The second chapter analyses the consequences for statehood and legal personality under international law. The third chapter focuses on the legal and humanitarian consequences of the submergence of states and climate migration. The fourth chapter examines methods under international law for addressing the loss of state territory, including artificial islands, treaty-based solutions, deterritorialised statehood, *ex situ* government, digital statehood and other proposals *de lege ferenda*.

This structure is logical and coherent. It enables the author to move from the theoretical significance of territory, through the legal consequences of its disappearance, to the problems faced by the population and to possible legal solutions. Given the subject matter of the study, this is an appropriate approach, as the topic requires a simultaneous theoretical, normative, practical and prognostic analysis.

On a positive note, it should be noted that the study does not treat climate change merely as an external backdrop, but places it at the heart of the analysis under international law. Thus, the study demonstrates that international law must respond not only to traditional forms of territorial change, such as cession, annexation, succession or the dissolution of states, but also to new situations in which the physical basis of a state may be called into question by natural and anthropogenic processes.

The text is written in a sound academic style and maintains a clear distinction between the various areas of inquiry. The author does not confine himself to a descriptive approach, but formulates well-reasoned legal conclusions. It is particularly important that the text examines both the classical tenets of international law and the new doctrinal proposals concerning the continuation of statehood without a classical territorial basis.

The first chapter serves as an important introduction, as it frames territory not merely as a geographical given, but as a legal prerequisite for the exercise of sovereignty, jurisdiction and responsibility under international law. This analysis is necessary because, without a clear understanding of the function of territory, it is impossible to assess the scale of the legal problem that arises when it ceases to exist.

The second chapter is of particular doctrinal significance, as it examines the consequences of the loss of territory for the very existence of the state. The author correctly highlights the tension between the classical thesis on the necessity of territory and the more flexible concepts regarding the preservation of legal personality under international law through continued recognition, an existing population and functioning institutions. This is one of the most significant issues addressed in the work.

The third chapter broadens the analysis to encompass the human dimension of the issue. It examines the status of persons displaced by climate change, as well as the limitations of existing refugee law. This approach is particularly valuable because it places at the centre of the international legal debate not only the state as a legal entity, but also the individual as the bearer of rights, identity and citizenship.

The fourth chapter is distinctly practical in nature. It explores possible solutions that are both legally bold and practically oriented. The discussion of artificial islands, territorial lease, ex situ governance, digital statehood and international recognition demonstrates that the author seeks not only to identify problems but also to explore possible ways of overcoming them. It is precisely this that lends the study a sense of completeness.

3. Relevance, theoretical and practical significance

The relevance of the thesis is beyond doubt. Climate change is no longer merely an environmental issue. It has taken on dimensions relating to international security, the protection of human rights, migration, international legal responsibility and the stability of the international legal order. The Maldives, Tuvalu, Kiribati and Nauru are examples of states that may find themselves in a situation where a significant part of their territory, or their entire territory, becomes uninhabitable or ceases to exist. This raises questions regarding the continuation of statehood, the preservation of citizenship, participation in international organisations, the validity of treaties, maritime rights and the legal status of the population.

The theoretical significance of this thesis lies in the fact that it subjects to critical analysis the classical concepts of the state, territory, sovereignty and legal personality under international law. The thesis convincingly demonstrates that the traditional criteria for statehood do not provide a sufficiently clear answer in cases where territory physically ceases to exist due to natural and climatic processes. In this sense, the work contributes to the discussion on the future development of international law and to the adaptation of its fundamental institutions to new realities.

The practical significance is also evident. The author does not confine himself merely to identifying gaps in the law, but explores possible solutions: freezing baselines and maritime zones, recognising deterritorialised statehood, ex situ government, digital statehood modelled on Tuvalu, contractual mechanisms for leasing or acquiring territory, as well as various forms of international and regional cooperation. These proposals are useful not only for theoretical purposes but also for states, international organisations and experts working on issues of climate migration, the law of the sea and the protection of populations.

The topic also has a clearly defined humanitarian dimension. At the heart of the legal analysis lie not only states as subjects of international law, but also the people who may lose their homes, political community, civic ties and traditional mechanisms of protection. In this sense, the thesis successfully combines the institutional perspective of public international law with the human rights-based approach characteristic of contemporary international legal scholarship.

A significant merit of the author is that the topic is presented not as a hypothetical legal curiosity, but as a real and growing problem. This lends the work persuasiveness and public

significance. International law has always evolved under the pressure of new facts, and the present study illustrates precisely such a situation, in which the facts of climate change necessitate the development of legal concepts.

Of particular significance is the fact that the problem under consideration is interdisciplinary, without this blurring the legal focus of the work. The author utilises climate projections and sea-level data not as a standalone natural-science topic, but as a basis for an assessment under international law. This is the correct approach, as the law must take account of reality whilst preserving its own methodological logic.

The topic is also significant for Bulgarian scholarship in international law. Issues concerning disappearing states, climate-induced migration and the preservation of maritime rights have not yet been sufficiently explored in Bulgarian legal literature. This is why the thesis is significant not only as an individual doctoral study, but also as a contribution to introducing new issues into the national academic debate.

4. Methodology and achievement of the set objectives and tasks

The methodology employed is appropriate to the nature of the research. The doctoral candidate applies normative legal analysis, the comparative law method, a doctrinal approach, historical-legal analysis, the prognostic method and case study analysis. This combination is necessary, as the problem of disappearing territories cannot be resolved by a single method. It requires an analysis of positive law, case law, soft law, state practice, climate change projections and specific cases involving vulnerable island states.

The inclusion of case studies such as Tuvalu, Kiribati, the Maldives and Nauru deserves praise. Through these, the work gains concreteness and avoids the danger of remaining merely at the level of abstract doctrinal discussion. The author is clearly aware that international law develops not only through general principles, but also in response to specific historical and political situations.

The objectives and tasks set have been achieved to a significant extent. The doctoral candidate examines the significance of territory as a constitutive element of statehood, analyses the applicability of existing rules of international law, raises the question of the legal status of displaced populations, discusses the possibility of statelessness, and formulates proposals for the development of international law. As a result, the thesis strikes a balance between an analysis of existing law and proposals *de lege ferenda*.

Methodologically, the work is built on a sufficiently broad foundation. The legal analysis is combined with a review of legal doctrine, comparative observations and an examination of specific case studies. This is particularly important because there is no clearly established case law on the issues under consideration, nor is there a codified framework of international law. It is precisely on such topics that the ability to work with different types of sources is an indicator of academic maturity.

The doctoral candidate demonstrates a sound grasp of the literature on international law and the materials of international organisations. The use of UN documents, instruments relating to the law of the sea, climate-related materials, as well as doctrine on statehood and migration,

allows the topic to be examined from multiple angles. This is an important prerequisite for the persuasiveness of the conclusions.

5. Assessment of the scientific and applied scientific results and contributions

The scientific and applied scientific results of the thesis are significant. Among these, particular note should be made of the systematisation of the issues of international law that arise in the event of the potential disappearance of state territories. The author correctly links this issue not only to the law of the sea and environmental law, but also to the general theory of statehood, legal personality under international law, human rights, refugee law and international responsibility.

The examination of the question of whether statehood can continue to exist in the absence of physical territory is also a significant contribution. The doctoral candidate presents the various doctrinal positions and highlights the need for more flexible approaches under international law. It is particularly valuable that the study does not mechanically accept either the classical theory or the most innovative proposals, but places them in a comparative and critical context.

The analysis of possible mechanisms for preserving sovereignty and legal personality under international law represents a scientific and practical contribution: the freezing of maritime zones, the recognition of an ex situ government, digital statehood, contractual solutions, regional cooperation and the protection of the diaspora. These proposals are relevant to future international negotiations and the development of new legal instruments.

I also welcome the attention paid to the status of displaced populations. The thesis demonstrates that existing refugee law does not provide sufficient protection for persons displaced by climate change, and that special mechanisms need to be developed to protect citizenship, political rights, social rights and human dignity.

The contribution of this work is also evident in its clear articulation of the link between climate change and international security. The disappearance of state territories is not merely a matter of environmental adaptation. It may lead to mass migration, disputes over marine resources, citizenship issues, changes to international treaty relations and serious challenges for international organisations. The author rightly places these issues within a common analytical framework.

Another significant aspect is that the work has a preventative focus. International law should not merely react after a crisis has occurred. The analysis of possible future scenarios and of legal mechanisms for pre- action constitutes an important element of the research's academic value. In this sense, the thesis has the potential to be useful for policy-making as well.

6. Assessment of the publications and the abstract

Three publications are cited on the subject of the thesis: 'The Statehood of Sinking Island States in International Law: Permanent or Not?' in *New Legal Journal*, 2025, No. 6 (48); 'An Analysis under International Law of the Consequences of the Disappearance of State Territory as a Result of Climate Change' in *Young Researcher, Jurisprudence*, 2025, No. 26 (577); and 'An analysis of approaches under international law to the disappearance of territories of island states caused by climate change' in *New Legal Journal*, 2025, No. 6 (48). Thematically, the

publications are directly related to the doctoral thesis and demonstrate the dissemination of key research findings in the academic literature.

The abstract accurately reflects the content, structure, objectives, tasks, methodology, main findings and contributions of the thesis. It enables the reader to gain a sufficient understanding of the subject matter, approach and main conclusions of the research. The abstract has been prepared in accordance with its purpose and presents the essential elements of the thesis in a summarised yet sufficiently clear manner.

The publications indicate that the doctoral candidate has begun to introduce the research findings into the academic discourse. They cover key aspects of the thesis – the statehood of sinking island states, the consequences of the disappearance of state territory, and approaches under international law to this phenomenon. This thematic consistency between the thesis and the author's publications deserves a positive assessment.

The publications demonstrate consistency in scholarly interest and a commitment to examining the topic from various perspectives. This is important because, as per , publications should not be a mere formal addition to a doctoral thesis, but a natural extension of the research work. In this case, they fulfil precisely this function and support the conclusion that the doctoral candidate has worked systematically on the chosen topic.

7. Critical comments, recommendations and questions

A few mild recommendations may be made regarding the thesis, which do not alter my positive assessment. Firstly, in any future publication of the work, it would be useful to draw an even clearer distinction between current international law (*de lege lata*) and proposals for future development (*de lege ferenda*). This would make the presentation even clearer for readers who are not specialists in the subject.

Secondly, some of the comparative law case studies, particularly those relating to regional practice in the Pacific region, could be further developed in separate future studies. This subject is so rich that it merits further analysis of the political, cultural and institutional dimensions of the proposed legal mechanisms.

Thirdly, in future publications, even greater terminological precision could be achieved in the use of concepts such as 'deterritorialised statehood', 'digital statehood', 'floating sovereignty' and 'climate-displaced persons'. These concepts are new, evolving and, in themselves, the subject of doctrinal debate. Such refinement would enhance the applicability of the findings beyond the scope of the thesis.

These comments are of a recommendatory nature and do not call into question the academic value of the research. Rather, they outline opportunities for the author's future work, including the preparation of a monograph or a series of articles on specific aspects of the topic.

My overall impression is that any weaknesses are primarily linked to the scope and novelty of the topic, rather than to shortcomings in the research approach. With such a dynamic subject matter, it is inevitable that some of the conclusions will remain open to future development, particularly in view of the expected positions, decisions and political initiatives of the international community.

8. Conclusion

On the basis of the above, I give an entirely positive assessment of Ekaterina Churakova's doctoral thesis. The work is topical, original, well-structured and scientifically sound. It demonstrates in-depth knowledge of the subject matter, a sound command of the instruments of international law and an ability to critically analyse complex and emerging legal phenomena.

The doctoral candidate has successfully addressed the set topic. The research has both theoretical and practical significance. It contributes to the development of international legal doctrine concerning statehood, sovereignty, territory, maritime law, climate migration and the protection of the populations of disappearing states. The publications presented and the abstract correspond to the content of the thesis and support the positive assessment of the doctoral candidate's academic work.

Taking into account the quality of the doctoral thesis, the scientific and applied scientific results achieved, the topicality of the subject, the methodology employed, the contributions of the research and its compliance with the requirements for the award of the educational and scientific degree of 'Doctor', I am convinced in giving a positive opinion.

I propose that the distinguished academic jury award Ekaterina Churakova the academic and scientific degree of 'Doctor' in the field of higher education 3. Social, Economic and Legal Sciences, professional area 3.6. Law, doctoral programme in 'International Law' at the University of National and World Economy.

I consider that the doctoral thesis meets the requirements for scientific independence, topicality, originality and practical applicability expected of a thesis for the award of the academic and scientific degree of 'Doctor'. I therefore support the award of the aforementioned academic and scientific degree.

In summary, the thesis demonstrates that the author possesses the necessary theoretical grounding, the skills to work with sources of international law, and the ability to formulate his own conclusions on a complex and forward-looking topic. There is a clear understanding of the relationship between the classical principles of international law and the new global challenges arising from climate change. This makes the research not only relevant at the time of the defence, but also useful for future academic discussions and practical solutions.

In view of all the above, my final assessment is positive. The thesis possesses the qualities of a complete piece of academic research, which deserves to be accepted as the basis for the award of the academic and scientific degree of 'Doctor'.

Date: 20 June 2026...20. 6. 2026.....

Place: Sofia.....

Signature:
(Prof. Dr Emil Georgiev Konstantinov)